



## Teaching Guide

| Teaching Guide           |                                                                                                                                 |        |                                                                                                           |           |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Identifying Data         |                                                                                                                                 |        |                                                                                                           | 2019/20   |
| Subject (*)              | Criminal, Administrative and Labour Offences                                                                                    |        | Code                                                                                                      | 612943306 |
| Study programme          | Mestrado Universitario en Asesoramento Xurídico Empresarial(plan 2016)                                                          |        |                                                                                                           |           |
| Descriptors              |                                                                                                                                 |        |                                                                                                           |           |
| Cycle                    | Period                                                                                                                          | Year   | Type                                                                                                      | Credits   |
| Official Master's Degree | 1st four-month period                                                                                                           | First  | Obligatory                                                                                                | 6         |
| Language                 | Spanish                                                                                                                         |        |                                                                                                           |           |
| Teaching method          | Face-to-face                                                                                                                    |        |                                                                                                           |           |
| Prerequisites            |                                                                                                                                 |        |                                                                                                           |           |
| Department               | Dereito PrivadoDereito Público                                                                                                  |        |                                                                                                           |           |
| Coordinador              | Puente Aba, Luz Maria                                                                                                           | E-mail | l.puente@udc.es                                                                                           |           |
| Lecturers                | Aba Catoira, Ana Maria<br>Barrio Garcia, Gonzalo<br>Bello Janeiro, Domingo<br>Puente Aba, Luz Maria<br>Ron Latas, Ricardo Pedro | E-mail | ana.abac@udc.es<br>gonzalo.barrio@udc.es<br>domingo.bello@udc.es<br>l.puente@udc.es<br>ricardo.ron@udc.es |           |
| Web                      | www.dereito.udc.es/gl/maxe                                                                                                      |        |                                                                                                           |           |
| General description      |                                                                                                                                 |        |                                                                                                           |           |

## Study programme competences

| Code | Study programme competences                                                                                                                                                                                                                           |
|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A1   | Coñecer o conxunto normativo aplicable, lexislativo e xurisprudencial, e a doutrina aplicables ao mundo da empresa                                                                                                                                    |
| A2   | Identificar, saber interpretar e facer fronte ás diferentes problemáticas xurídico-económicas que afecten á empresa                                                                                                                                   |
| A5   | Elaborar, comunicar e defender con soltura textos xurídicos, como dictames e informes, memorias ou traballos de investigación                                                                                                                         |
| B1   | Capacidade para planificar e levar a cabo tarefas xurídicas complexas de modo autónomo                                                                                                                                                                |
| B2   | Capacidade para coordinar e desenvolver tarefas de asesoramento técnico (xurídico/xurídico empresarial) no seo dun grupo de traballo                                                                                                                  |
| B3   | Capacidade para estruturar ordenadamente os feitos e as disposicións xurídicas relevantes dun caso                                                                                                                                                    |
| B4   | Capacidade para identificar cuestións xurídicas relevantes partindo dun conxunto complexo de feitos non estruturado xurídicamente                                                                                                                     |
| B5   | Capacidade para identificar e aplicar todas as fontes xurídicas relevantes nunha cuestión concreta                                                                                                                                                    |
| B6   | Habilidade/Capacidade para a toma de decisións                                                                                                                                                                                                        |
| B7   | Capacidade para encontrar solucións novas ou imaxinativas no plantexamento dun problema                                                                                                                                                               |
| B8   | Capacidade para analizar os problemas xurídicos dende unha pluralidade de enfoques e elixir o máis idóneo no caso concreto.                                                                                                                           |
| B9   | Capacidade para expoñer o coñecemento cun dominio axeitado das habilidades orais e escritas propias do asesoramento xurídico(-empresarial)                                                                                                            |
| B12  | Capacidade para ler e interpretar traballos complexos relacionados co ámbito xurídico                                                                                                                                                                 |
| B13  | Capacidade para sintetizar os argumentos xurídicos de forma precisa                                                                                                                                                                                   |
| B14  | Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares como experto en dereito e contribuir efectivamente ás súas tarefas                                                                                                                            |
| C4   | Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común |
| C6   | Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse                                                                                                                      |
| C7   | Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.                                                                                                                                                                      |

## Learning outcomes

| Learning outcomes | Study programme competences |
|-------------------|-----------------------------|
|                   |                             |



|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     |      |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|------|-----|
| <p>A materia de Ilícitos empresariais pretende constituir unha visión das distintas categorías de ilícitos que se poden verificar no marco da empresa. Analízanse fundamentalmente as infraccións penais, e tamén os ilícitos de carácter administrativo e laboral. Como elemento de peche, examínase a responsabilidade civil do empresario derivada da comisión de feitos ilícitos. Deste modo, obtense unha visión de conxunto das distintas clases de responsabilidade da empresa y o empresario pola comisión de actos ilícitos de diversa natureza, examinando, por un lado, as cuestións máis problemáticas en relación coa esixencia desta responsabilidade e, por outro lado, aqueles ilícitos de especial relevancia en cada momento, sexa pola súa frecuente verificación, sexa por verse afectados por reformas lexislativas: sirvan como exemplo as modificacións que nos últimos tempos veu experimentando o Dereito do traballo, o procedemento administrativo sancionador, e determinadas cuestións de Dereito penal da empresa como por exemplo a introdución da responsabilidade penal das persoas xurídicas.</p> | AJ1 | BJ1  | CJ4 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | AJ2 | BJ2  | CJ6 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | AJ5 | BJ3  | CJ7 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BJ4  |     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BJ5  |     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BJ6  |     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BJ7  |     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BJ8  |     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BJ9  |     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BJ12 |     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BJ13 |     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BJ14 |     |

| Contents                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Topic                                          | Sub-topic                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 1. Dereito administrativo sancionador          | 1.1. Principios e aspectos xerais do procedemento administrativo sancionador.<br>1.2. Examen do procedemento administrativo sancionador.<br>1.3. Especial referencia aos programas de cumprimento normativo no ámbito empresarial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 2. Infraccións laborais e de Seguridade Social | 2.1. Órganos administrativos laborais.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 3. Dereito penal da empresa                    | 2.2. Infraccións e sancións na orde social.<br>2.3. Procedementos administrativos laborais.<br>2.4. Especial referencia aos protocolos de prevención de riscos laborais.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 4. A responsabilidade civil do empresario      | 3.1. Cuestións de parte xeral de Dereito penal da empresa: especialmente, autoría e participación, e responsabilidade penal das persoas xurídicas.<br>3.2. Delitos cometidos no ámbito empresarial: especial referencia a delitos de carácter patrimonial e económico.<br>3.3. Especial referencia aos programas de cumprimento normativo en relación coa responsabilidade penal das persoas xurídicas.<br><br>4.1. Natureza e elementos da responsabilidade civil do empresario derivada de feitos ilícitos.<br>4.2. Relación de causalidade entre acción e dano, e criterios de valoración do dano causado. Fixación da indemnización. |

| Planning                                                                                                                        |                                       |                      |                               |             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|-------------------------------|-------------|
| Methodologies / tests                                                                                                           | Competencies                          | Ordinary class hours | Student?s personal work hours | Total hours |
| Guest lecture / keynote speech                                                                                                  | A1 A2 B4                              | 16                   | 0                             | 16          |
| Case study                                                                                                                      | B5 B7 B8 B12                          | 4                    | 0                             | 4           |
| Practical test:                                                                                                                 | A5 B1 B2 B3 B6 B9<br>B13 B14 C4 C6 C7 | 5                    | 125                           | 130         |
| Personalized attention                                                                                                          |                                       | 0                    |                               | 0           |
| (*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students. |                                       |                      |                               |             |

| Methodologies |             |
|---------------|-------------|
| Methodologies | Description |



|                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Guest lecture / keynote speech | As sesións presenciais constarán, en combinación co estudo de casos, dunha exposición por parte do profesorado en formato tipo sesión maxistral.                                                                                                                                                             |
| Case study                     | As sesións presenciais no serán unicamente unha clase maxistral, senón que se exporán e analizarán casos para o seu debate co alumnado.                                                                                                                                                                      |
| Practical test:                | A actividade final de módulo consistirá nunha proba práctica que terá que ser exposta oralmente na última sesión do Módulo, entregando simultaneamente un esquema ou resumo da exposición. O enunciado de tal actividade xunto coas preguntas guía e instrucións serán facilitados o primeiro día do Módulo. |

## Personalized attention

| Methodologies   | Description                                                                                                                                                           |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Practical test: | Para as posibles dúbidas na elaboración da Actividade final de módulo, establecerase a posibilidade de consultas e atención personalizada coa coordinadora do Módulo. |

## Assessment

| Methodologies   | Competencies                          | Description                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Qualification |
|-----------------|---------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Practical test: | A5 B1 B2 B3 B6 B9<br>B13 B14 C4 C6 C7 | A proba práctica consistirá na exposición oral da resolución dun/s caso/s que se facilitarán o primeiro día do Módulo. Teranse que resolver e argumentar xuridicamente as cuestións específicas que se formulan en relación con o/s caso/s práctico/s, con base en previa búsqueda xurisprudencial e na selección de bibliografía recomendada. O traballo será realizado en grupos, e na exposición oral intervirán todos os membros do grupo (tendo en conta as especificidades do alumnado matriculado a tempo parcial con dispensa académica de asistencia). Así mesmo, o día da exposición entregárase un breve esquema ou resumo do traballo realizado. | 100           |

## Assessment comments

## Sources of information

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Basic         | AAVV, Memento experto sobre responsabilidad penal y procesal de las personas jurídicas, Francis Lefebvre, Madrid 2015. MARTÍNEZ-BUJÁN PÉREZ, C., Derecho penal económico y de la empresa. Parte especial, Tirant lo Blanch, Valencia 2019. NIETO, A., Derecho administrativo sancionador, Tecnos, Madrid 2012. |
| Complementary |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

## Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

(\*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.